

CO ČESKO HLEDÁ - SUPERSTAR

Televizním světem prolétá jako kulový blesk "licencovaná televizní show", soutěž pěveckých talentů Pop Idol, u nás pod názvem Česko hledá SuperStar. Podobnost průběhu, oblíbenosti, sledovanosti národních soutěží ve 42 zemích světa je názornou ukázkou globalizace kultury či masové zábavy a přináší i nové podněty k zamyšlení o snech, tužbách, potřebách a hodnotách dnešního člověka. My se můžeme pyšnit i tím, že tento žánr již známe, kdo by si nevzpomněl na filmy Konkurs či Hoří má panenko, dlouhodobě můžeme sledovat Caruso show a podobné pořady. Ale až dnešní dny a propracované manipulativní technologie zaručují vítězi soutěže talentů nebyvalou slávu a peníze, vstup do moderní pohádky nazývané showbusiness. Budeme moci i sledovat co chytrého k tomu v jednotlivých zemích kdo vymyslí.

Každá doba má své hrdiny, idoly. Idolem bylo již leccos, z našeho území je ve světě nejznámějším idolem Věstonická Venuše. Idolem, vzorem, objektem zbožnění, cílovou hodnotou je dnes pro mnohé stát se hvězdou. Není to již princ či princezna z pohádky s kterými jsem se mohli ve svých fantaziích identifikovat poslechem vyprávění, není to Popelka, která se jen dobře vdá, nejsou to úžasní hrdinové a hrdinky čtených textů románů, nejsou to stateční či moudří tohoto světa, ale jsou to hrdinové televizní obrazovky. Říkáme jim hvězdy, šoumeni a šouvumenky, tváře, které zná každý. Dnes ještě prodavačky a lakýrníci, zítra hvězdy.

Málokoho asi při vynálezu televizní baňky napadlo, jak změní toto komunikační médium svět, naše chování i prožívání. Středem našich obývacích pokojů není stůl u kterého jíme a hovoříme. Z jednoho rohu do druhého úhlopříčně ze sedacích souprav hledíme na obrazovku. Rozbitý ovládač je nepříjemná věc, ta námaha chodit to přepínat. A naším hrdinou je bavič. Je naším údělem, že většina z nás pracuje a televize nám většinou slouží v době odpočinku po práci a tak není třeba příliš medítovat nad úrovní televizní zábavy, nicméně o našich nitrech oblíbenost a sledovanost jednotlivých pořadů mnoho napovídá. Umělecké ztvárnění příběhu Oidipa špičkovými herci bledne při srovnání s rozkoší sledovat chování našich bližních v běžných životních situacích skrytou kamerou. Reality show je atraktivnější než umění, největším tahákem je však hledání nové hvězdy. Miliony diváků se pohoršují, rozčilují, kritizují, posmívají, můžeme vyjmenovat celou škálu reakcí, ale jedno je jisté, s napětím sledují. Sledují výkon některých z nás. Z psychologického hlediska dochází k nevědomé identifikaci s aktéry na obrazovce a je zajímavé že i na vědomé úrovni mnozí litují, že se dosud nepřihlásili.

Co všechno se v nás odehrává? Úspěch těchto pořadů je v tom, že se v nich potkáváme sami se sebou a to i když si to moc neuvědomujeme, a to i když to popíráme. Jinak bychom to vypnuli či přepnuli. Každý člověk touží po úspěchu, uznání, obdivu a současně každý má řadu zábran, strachů a úzkostí. Každý, i ten nejlepší profesionál, ví co je to tréma. Hrdinové naší soutěže se s tím jdou poprat. Myslí si, že mají talent a určitě mají odvalu. Osloví to strachy a trémy v nás a vidíme jak to zvládají jiní a my si v klidu můžeme bohorovně říkat, že tam by mě nikdo nedostal. Každý se bojí trapnosti, posměchu, selhání na veřejnosti a tady máme ohromnou možnost vidět cizí trapnost, selhání, neschopnost, nešikovnost a můžeme si říkat, jak jsou "hrozný".

Od dětství jsme učeni skrývat své emoce, neplakat na veřejnosti, nejásat. A najednou máme možnost vidět pravé, nehrané autentické emoce, skutečné, nehrané napětí, strach, úzkost, ale i radost, jásot, prožitek úspěchu, vítězství, opravdového štěstí.

Je zvláštním paradoxem dnešního světa postaveného na pracovním výkonu, že jeho hrdiny nejsou špičkoví pracovníci, politici, manažéři, vědci či lékaři, ale jsou to ti, kteří nám umožní televizní zábavu a relaxaci svým výkonem uměleckým nebo sportovním. Hodnota dlouhodobého usilovného studia bledne před talentem a odvahou některých z nás. Zdá se to tak prosté, že to mnohé pohoršuje. Na druhou stranu je třeba připomenout, že takové soutěže jsou docela férové, přihlásit se může každý.

Vyhledávání talentů je vždy obtížný úkol. Vědí to pedagogové i trenéři. Psychologové se o to snaží soubory testovacích zkoušek, nejnověji metodou přehrávání konkrétních situací a hodnocení výkonu skupinou hodnotitelů. Tyto soutěže to dělají také. A ve velkém. Televize a hlasování formou SMS zpráv však vytváří zcela nové komunikační možnosti a během několika vteřin je možno zjistit názor nejen odborné poroty, ale i velké části populace. Je zjevné, že tento postup vybere nové talenty národních kol, nové hvězdy, které se budou utkávat v nadnárodních kolech, možná že se zvolí světová superstar. Na vybrané talenty nastoupí odborníci na všechno možné-učitelé zpěvu, tance, chození, mluvení, holiči, kadeřníci, plastičtí chirurgové, vizážisté, image-makers, marketinkoví a komunikační experti...Hvězdy z nich budou jistě.

Vybraným talentům můžeme tiše závidět, ale měli bychom jim fandit. Pro nás co jsme neuspěli či se ani zatím ještě ani neúčastnili by mělo platit, že bychom sami sobě nejvíce prospěli tím, že se naučíme vítězným talentům jejich úspěch přát.